

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia 7 października 2011 r.

**Pan
Michał Pęziak
Burmistrz Barcina**

LBY-4101-07-02/2011
P/11/148

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy przeprowadziła w Urzędzie Miejskim w Barcinie, zwanym dalej „Urzędem”, kontrolę realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej w latach 2007 – 2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 8 września 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację w kontrolowanym okresie przez Gminę Barcin, zwanej dalej „Gminą”, zadań w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1. Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględniła prawidłową realizację zadań objętych kontrolą, polegających na:

a) właściwym planowaniu rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej na terenie Gminy. Zadania inwestycyjne w zakresie tej infrastruktury były ujęte w planach rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2006-2008 i na lata 2009-2011, uchwalonych przez Radę Miejską w Barcinie. Plany te ustalono na podstawie wieloletnich planów rozwoju i modernizacji, sporządzonych przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe WODBAR Sp. z o.o. w Barcinie, zwane dalej „WODBAR”, której

Gmina powierzyła m.in. zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

W budżetach Gminy w rozdziale 90001 § 6050 w latach 2007-2010 przewidziane zostały środki finansowe na realizację inwestycji w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej. W tym okresie zrealizowano 4 zadania inwestycyjne polegające na budowie 4,56 km kanalizacji sanitarnej z przyłączami kanalizacyjnymi, 4,23 km sieci wodociągowej, oczyszczalni ścieków „Biclare B-150” i 2 przepompowni ścieków. Ponadto zlecono wykonanie 3 dokumentacji projektowych dotyczących budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w Sadłogoszczy, Zalesiu Barcińskim i Wolicach o łącznej wartości 3.104.721,91 zł. WODBAR w kontrolowanym okresie zrealizował z własnych środków i oddał do użytku 1,28 km sieci wodociągowej oraz 2,48 km kanalizacji sanitarnej.

W wyniku powyższych inwestycji zwiększono w Gminie długość sieci wodociągowej z 108,8 km (na 1 stycznia 2007 r.) do 114,6 km na koniec 2010 r., tj. o 5,3 %. Ilość przyłączy wodociągowych zwiększyła się z 1365 do 1431, tj. o 4,8 %. Długość sieci kanalizacyjnej wzrosła z 31,5 km do 38,6 km (o 22,5 %), a ilość przyłączy kanalizacyjnych z 631 do 694 (o 9,9 %). Na koniec 2010 r. na terenie Gminy z sieci wodociągowej korzystało około 98 % mieszkańców z 15.355 zameldowanych na jej terenie, a z sieci kanalizacji około 77 %;

b) zapewnieniu przez Gminę, jako inwestora, kompletnej i aktualnej dokumentacji budowlanej realizowanych zadań w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej, co potwierdziło badanie 3 spośród 4 tych zadań zrealizowanych w latach 2007-2010, o łącznej wartości 2.618.180,44 zł. Projekty budowlane spełniały wymogi określone w art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.), zwanej dalej „Prawem budowlanym”. Zadania inwestycyjne objęte kontrolą realizowano zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia oraz na podstawie decyzji udzielających pozwoleń na budowę.

Umowy z wyłoniionymi w drodze przetargu nieograniczonego wykonawcami obejmowały pełen zakres rzeczowy robót i zawierały postanowienia zabezpieczające interesy Gminy. W każdym przypadku zawierano umowy o pełnienie nadzoru inwestorskiego z uprawnionymi podmiotami. Dopełniono obowiązku zgłoszenia o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych dotyczących zadań inwestycyjnych objętych kontrolą w terminie określonym w art. 41 ust. 4 Prawa budowlanego, załączając do zawiadomień wymagane w tym przepisie dokumenty;

c) zgodnym z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.), zwanej dalej „ustawą pzp”, wyborem trybu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na realizację 3 kontrolowanych zadań, sposobem ogłaszania i zakresem informacji o prowadzonych postępowaniach. Prawdłowo sporządzano dokumentację dotyczącą tych postępowań. Wyboru wykonawcy dokonywano zgodnie z warunkami określonymi w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (siwz), przy uwzględnieniu kryterium najkorzystniejszej ceny. W każdym przypadku o wyborze wykonawcy poinformowano wszystkich oferentów biorących udział w postępowaniu przetargowym;

d) prawidłowym realizowaniu zadań przez inspektorów nadzoru inwestorskiego, posiadających stosowne uprawnienia budowlane oraz zaświadczenia Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa. Inspektorzy ci na bieżąco dokumentowali wykonywane czynności i wydane zalecenia poprzez wpisy w dziennikach budowy;

e) zgodnym z umowami i dokumentacją projektową prowadzeniu robót budowlanych przez wykonawców, którzy posiadali stosowne certyfikaty i atesty higieniczne, deklaracje zgodności i świadectwa jakości na stosowane w trakcie inwestycji materiały budowlane. Odbioru inwestycji dokonywała komisja, potwierdzając ich wykonanie zgodnie z dokumentacją projektową i zawartymi umowami. O zakończeniu budowy obiektów budowlanych wzniesionych w ramach zadań inwestycyjnych każdorazowo zawiadomiono właściwe organy, które nie wniosły sprzeciwu w sprawie ich użytkowania. Przed przystąpieniem do użytkowania oczyszczalni ścieków w miejscowości Dąbrówka Barcińska uzyskano decyzję o pozwoleniu na jej użytkowanie. Na wprowadzanie do ziemi i rowu melioracyjnego oczyszczonych ścieków, wód deszczowych i roztopowych oraz na wykonanie związanych z tym urządzeń wodnych uzyskano pozwolenia wodnoprawne. W każdym przypadku wystąpienia konieczności wykonania robót dodatkowych związanych z realizacją kontrolowanych zadań, podejmowano je po postępowaniu potwierdzającym zasadność i konieczność ich wykonania i akceptacji przez Pana Burmistrza;

f) właściwym wykorzystaniu przez Gminę środków finansowych na realizowane inwestycje wodno-ściekowe. Płatności za wykonane roboty dokonywano w kwotach ustalonych w umowach, po protokólnym odbiorze potwierdzającym realizację zadania bez uwag i usterek oraz po przedstawieniu przez wykonawców faktur wraz z załączonym protokołem odbioru robót. W jednym przypadku zastosowano wobec wykonawcy karę umowną, dokonując jej naliczenia zgodnie z umową. Zadania inwestycyjne po ich zakończeniu i odebraniu przyjęto na stan środków trwałych ujętych w księgach rachunkowych Gminy.

2. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na nieprawidłowości polegające na:

a) załączeniu do umowy zawartej przez Burmistrza Barcina 19 czerwca 2007 r. z „MPGK” Sp. z o.o. w Wągrowcu na wykonanie robót budowlanych, nieaktualnego i niezgodnego z siwz opisu części przedmiotu zamówienia dotyczącego terminu przedłożenia projektu organizacji ruchu drogowego w okresie prowadzenia robót. Powyższe nie miało wpływu na realizację ww. umowy;

b) nieterminowym regulowaniu należności za wykonane prace związane z realizowanymi zadaniami w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, na łączną kwotę 2.092.384,84 zł. Np. należność za pełniony nadzór inwestorski nad budową sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej w miejscowości Sadłogoszcz i Zalesie Barcińskie w kwocie 19.398 zł przelano na konto wykonawcy 24 sierpnia 2010 r., tj. 13 dni po terminie ustalonym w umowie. Wykonawcy robót budowlanych ww. zadania należność w kwocie 1.789.530,04 zł przelano 16 sierpnia 2010 r., tj. 1 dzień po terminie. Nieprawidłowości te nie wpłynęły na zwiększenie kosztów ww. zadań, gdyż wykonawcy nie zastosowali w stosunku do Gminy ustalonych w umowach kar umownych;

c) ujęciu w ewidencji konta 130 i 080 w dziale 900 rozdziale 90001 § 4430 kosztów poniesionych z tytułu opłat za umieszczenie w pasie drogowym dróg wojewódzkich i powiatowych budowanej sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej w miejscowości Sadłogoszcz i Zalesie Barcińskie (realizowanej w 2010 r.) zamiast w § 6050. Wydatki te w kwocie 4.959,50 zaliczono do wartości oddanego do użytku środka trwałego, po zakończeniu budowy, bez zmiany klasyfikacji, co stanowiło naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207 ze zm.);

d) przyjęciu do eksploatacji wybudowanej w 2010 r. w Dąbrówce Barcińskiej oczyszczalni ścieków, pomimo, że nie spełniała wymogów określonych w operacie wodnoprawnym i w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód i do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984 ze zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem”, dotyczących maksymalnych wskaźników zanieczyszczeń. Ustalony w trakcie rozruchu technologicznego wskaźnik zawiesiny ogólnej (61 mg/l) był wyższy o 22 % od najwyższej dopuszczalnej wartości tego zanieczyszczenia określonej w rozporządzeniu. W trakcie czynności końcowych rozruchu nie badano zrzucanych ścieków pod kątem wymienionych w rozporządzeniu wskaźników zanieczyszczeń: BZT₅, ChZT, P i N.

W ocenie NIK wydanie przez Starostę Żnińskiego w dniu 23 grudnia 2009 r. decyzji w sprawie pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzenie oczyszczonych ścieków do ziemi z ww. oczyszczalni, w której nieprawidłowo określono wskaźniki zanieczyszczeń, nie zwalnia inwestora z przestrzegania obowiązujących w tym zakresie przepisów rozporządzenia;

e) niewykonywaniu przez Burmistrza Barcina uprawnień wynikających z zawartej 23 września 2010 r. z WODBAR umowy dzierżawy urządzeń, sieci i instalacji oczyszczalni mechaniczno-biologicznej ścieków w Dąbrówce Barcińskiej, dotyczących uzyskiwania od tej spółki niezbędnych informacji i dokonywania jej kontroli. W umowie tej zobowiązano dzierżawcę do zapewnienia prawidłowego działania urządzeń i sprawowania nadzoru nad prawidłowym oczyszczaniem ścieków zgodnie z normami. Dopiero w trakcie kontroli NIK uzyskano z WODBAR informacje o wynikach badań ścieków, z których wynikało, że w I półroczu 2011 r. oczyszczalnia ścieków w Dąbrówce Barcińskiej nie spełniała ustalonych w dokumentacji projektowej i operacji wodnoprawnym efektów ekologicznych. W trakcie 3 badań wskaźniki zanieczyszczeń przekraczały znacząco ich wartości maksymalne określone w rozporządzeniu. Wskaźnik zanieczyszczeń BZT₅ przekraczał wielkości ustalone w operacji wodnoprawnym od 220 % do 325 % i maksymalny wskaźnik określony w rozporządzeniu od 100 % do 165 %, wskaźnik zanieczyszczeń ChTZ odpowiednio od 115 % do 138 % i od 79,2 % do 98 %. Wskaźnik zanieczyszczeń ZO ustalony w dokumentacji projektowej został przekroczony dwukrotnie o 22 % i 54,8 %, a w jednym przypadku o 8,4 % określony w rozporządzeniu. Wobec przekroczenia ww. wskaźników zanieczyszczeń ścieki z tej oczyszczalni odprowadzono wbrew zakazowi zawartemu w art. 39 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019 ze zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”;

f) nieegzekwowaniu podłączenia się do kanalizacji sanitarnej 3 właścicieli posesji, na terenie których znajdowały się przykanaliki sieci wykonanej w 2007 r. kanalizacji sanitarnej w Barcinie i w Barcinie Wsi, co stanowiło naruszenie obowiązków wynikających z art. 5 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.). Do dnia zakończenia kontroli NIK Burmistrz Barcina nie wszczął postępowania w celu wydania decyzji, o której mowa w art. 5 ust. 7 ww. ustawy;

g) braku uregulowania do sierpnia 2009 r. formalno-prawnych podstaw użytkowania przez WODBAR przekazanych tylko protokołem zdawczo-odbiorczym 44 środków trwałych stanowiących własność Gminy o łącznej wartości 3.647.079,48 zł, w tym wykonanej i użytkowanej przed 2007 r. sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i linii technologicznych oczyszczalni ścieków w Sadłogoszczy oraz zrealizowanej w 2007 r. kanalizacji sanitarnej

w Barcinie i w Barcinie Wsi o wartości 279.932,93 zł. Środki te w dniu 28 sierpnia 2009 r., zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Barcinie z dnia 20 marca 2009 r., przekazano WODBAR jako aport na podwyższenie kapitału tej spółki.

Odpowiedzialnym za nieprawidłowości wymienione w pkt. 2 lit. a i d-g niniejszego wystąpienia pokontrolnego jest Pan Burmistrz. Za nieprawidłowości wymienione w pkt. 2 lit. b-c odpowiedzialna jest Pani Elżbieta Łuczak skarbnik Gminy.

3. Ponadto NIK zwraca uwagę na podejmowane czynności w sprawie wykupu gruntów pod oczyszczalnię ścieków w Dąbrówce Barcińskiej i przepompownię ścieków w Sadłogoszczy. Pomimo, że wykup gruntów uzgodniono z właścicielami przed rozpoczęciem budowy w marcu 2010 r. to czynności w powyższym zakresie podjęto dopiero w marcu 2011 r. poprzez zawarcie z uprawnionym geodetą umowy o geodezyjne wydzielenie działek. Do końca sierpnia 2011 r. nie zakończono geodezyjnego wydzielenia działek pod ww. urządzenia, pomimo upływu umownego terminu w dniu 17 czerwca 2011 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu ujmowanie w umowach, zawieranych w wyniku prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, regulacji zgodnych z ustalonymi w siwz.
2. Podjęcie działań zapewniających terminowe regulowanie zobowiązań wobec podmiotów, którym zlecono wykonanie zadań inwestycyjnych Gminy.
3. Rzetelne klasyfikowanie wydatków związanych z inwestycjami w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej.
4. Podjęcie działań zapewniających użytkowanie przez WODBAR oczyszczalni ścieków w Dąbrówce Barcińskiej zgodnie z Prawem wodnym i z rozporządzeniem.
5. Wyegzekwowanie obowiązku przyłączenia się do sieci kanalizacji sanitarnej wszystkich zobowiązanych do tego właścicieli nieruchomości.
6. Podjęcie działań mających na celu zakończenie geodezyjnego wydzielenia działek i procedury wykupu gruntów pod wybudowaną w 2010 r. oczyszczalnię ścieków w Dąbrówce Barcińskiej i przepompownię ścieków w Sadłogoszczy.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Burmistrzowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.